

ZGORNJE GORENJSKE

Društvo za cerebralno paralizo

Datum: 2. marec 2017

POROČILO O OGLEDU PUSTNEGA KARNEVALA PUST JE PRŠU 2017 V ILIRSKI BISTRICI

Na Slovenskem ima pust bogato zgodovino, saj naj bi ga praznovali že pred prihodom krščanstva. Skozi zgodovino se je oblika praznovanja precej spremenila, uveljavili pa so se nekateri liki, ki so se obdržali vse do danes in predstavljajo kulturno dediščino našega naroda. Kljub temu, da se v zadnjih letih vedno bolj uveljavljajo maske domačih in tujih političnih obrazov, odmevnih afer in prisposodob drugega svetovnega dogajanja, lahko rečemo, da na slovenskih tleh še vedno kraljujejo kurenti, knjižni junaki in zgodovinske osebnosti, ki so z leti postale del tradicije. Pustni čas tradicionalno traja od novega leta (oziroma od praznika svetih treh kraljev) do pepelnice srede, ko se začne postni čas. Včasih so otroci našemljeni v doma narejene maske po vasi ali mestni okolici hodili od vrat do vrat in se ob koncu dneva domov vrnili s polnimi rokami sladkarij, krofov in drobižem. Le kdo se ne spomni znamenitega stavka " Imate kaj za pusta hrusta? ". Veljalo je, da pustne šeme prinašajo srečo in dobro letino, zato so jih bili veseli pri vsaki hiši. Danes ta običaj vedno bolj tone v pozabo, saj se ljudje zapiramo v svoje domove in sami vase ter si ne pustimo blizu. Sicer pustna rajanja segajo daleč v čas pred pojavom krščanstva, ko so ljudje v tem času praznovali prebujanje narave. Krščanstvo je te navade v začetku sicer poskušalo izkoreniniti, saj so bile izrazito poganske, a ko so videli, da jim to ne bo uspelo, so se vdali in jih tudi sami prevzeli. Poznali in praznovali so ga tako Rimljani kot tudi Kelti. Ravno slednji so na ta praznik odganjali zimo in pozdravljali pomlad. To prepričanje se je ohranilo vse do danes. Ljudje po vsem svetu so od nekdaj radi ustvarjali in maske so eden izmed načinov, da bi izrazili svojo ustvarjalnost, svoje želje in hrepenenja ter si enkrat na leto zares dovolili biti nekdo drug. Z maskami je človek lahko vzpostavljal vezi z onostranstvom, na ta način je komuniciral z bogovi in duhovi preminulih prednikov, z naravo in z drugimi nadzemeljskimi bitji v človeški, živalski ali fantazijski podobi. Na ta način ni živel le vsakdanje in materialno, temveč tudi praznično in duhovno. Pust predstavlja kult prednikov, poslavljanje od zime, prihod pomladi in čaranje rodovitnosti. To je obdobje med novim letom in pepelnice sredo. Časovno je pust vezan na čas Velike noči, ki se jo praznuje prvo nedeljo po prvi spomladanski luni. 46 dni pred Veliko nočjo je pepelnica sredo, en dan pred njo pa pustni torek. To je tudi prvi dan pred časom posta, ko si Kristjani vzamejo 40 dni časa da se povežejo in pripravijo, da bi ob vstajenju Kristusa znova zaživel. Samo praznovanje pusta sega v predkrščansko dobo, izročilo pusta so prevzeli Rimljani in si v predpomladnem času ustvarili več praznikov (brumalije, saturnalije, ...) ob katerih so se šemili. Praznovanje in šemljenje se je kljub nasprotovanju Cerkve ohranilo in se pod vplivom italijanskih karnevalov v renesansi preneslo na čas pred štiridesetdnevni postom. Pust je eden največjih poganskih ostankov v koledarju, ki ga krščanstvu kljub prizadevanjem ni uspelo ukiniti. Bil je tako močno zakoreninjen v ljudeh, da se je ohranil vse do danes. V Evropi je zelo priljubljen Beneški karneval, ki je tudi turistično promoviran in pritegne obiskovalce širom sveta. Beseda karneval izvira iz latinskega izraza *carnem levare* (opustiti meso). Iz italijanskega *carneleva* je nastala beseda *carnevale*, ki v evropski kulturi karneval pomeni " praznovanje pusta " ali " pustovanje, pust ". Po zimskem prekomernem uživanju mastne in težke hrane je nastopilo postno obdobje in je trajalo do velike noči. Slovenska beseda pust je verjetno nastala iz " mesopust ", iz besed meso in postiti se. Preko italijanske *comedia dell'arte* so se beneške maske razširile po vsej Evropi. Beseda maska izvira iz lombardskega naziva za mrtvega ali dušo iz podzemlja. Zaradi rahlo demonskega poganskega izvora maske se je skozi srednji vek Cerkev uporabi mask upirala. Človek se je z masko lahko spremenil, postal je nekdo drug in je imel tudi možnost, da je izrazil svoje nezadovoljstvo nad razmerami. Pust je torej čas, ko je dovoljeno vse, ko si upamo več, zato je to tudi odlična priložnost za družbeno kritiko. Največji pustni karneval na naših tleh je na Ptujju. Parada pustnih likov se giblje skozi mesto, obenem pa predstavlja kritičen odnos do trenutnega dogajanja v družbi. Poleg izraza maska uporabljamo še besede maškara, šema, larfa, krinka, ki se

nanašajo na pustovanje. Najznamenitejša slovenska pustna maska je kurent ali korant, kot mu pravijo na domačem Ptujskem polju. Magični preganjalec zime in dionizični bog razbrzdanega veselja je oblečen v bel ali črn ovčji kožuh ter prepasan z verigo, na kateri visijo težki kravji zvonci in robci, ki jih maskiranemu fantu podarijo naklonjena dekleta. Na glavi ima strašno masko, okrašeno s perjem, rogovi in trakovi iz pisanega svilenega papirja, v roki pa strah vzbujajočo ježevko - palico, ovito v jezevo kožo. Drugi zelo priljubljen slovenski karneval poteka vsako leto v Cerknici. Oblast v mestu v času pusta po običaju prevzamejo smešni Butalci v koaliciji s čarovnicami, ki posebej za to priložnost priletijo z bližnje gore Slivnice, in drugimi maskami. Poleg skupin v povorki nastopijo tudi tradicionalne skupine polhov, žab, netopirjev, praljudi, hudičev in čarovnic, posebej priljubljena lika cerkniškega pusta pa sta velikanska čarovniška pramati Uršula in povodni mož Jezerko. Omeniti velja vsaj še Cerčno, kjer poteka tradicionalna laufarija. Laufarska družina šteje 25 likov, ki (razen enega) na glavah nosijo lesena naličja, imenovana larfe. Osrednji lik, pust, posebej zimo in je kriv za vse napake in nerodnosti, ki so se v preteklem letu zgodile v kraju, zato ga po točno določenem scenariju obsodijo na smrt. Podobno kot druge maske so tudi laufarji zadolženi za to, da s plesom poskrbijo za dobro letino oziroma debelo repo. Pustovanje ne mine brez sladkanja s pustnimi krofi, med priljubljene dobrote spadajo tudi domače klobase, suha rebrca in žganje. V zadnjih letih Slovenci spomladi praznujejo tudi praznik zaljubljenih valentinovo, ki pa se po zanimivosti ne more kosati z bogato pustno tradicijo.

JUŽNA IN SEVERNA AMERIKA

Brazilijska je velikokrat sinonim za divje karnevalske zabave. Slavja potekajo v Rio de Janeiru, Sao Paulu in številnih drugih mestih po državi. Pust praznujejo prav tako v Boliviji in Kolumbiji. PO mestnih ulicah se sprehajajo velike in pisane karnevalske povorke z lepimi dekleti in pestrimi maskami. V ZDA je najbolj poznan karneval Mardi Gras, kar v prevodu pomeni debeli torek, in je zaščitni znak New Orleansa. Vsesplošno ulično rajanje traja pet dni, začne pa se na praznik svetih treh kraljev.

NEMČIJA

V nemških mestih kot so Düsseldorf, Kölnu in Mainzu vsako leto potekajo karnevali, ki privabijo več sto tisoč obiskovalcev. Karnevali so znani po norčevanju iz znanih osebnosti in politikov, vsako leto sodeluje tudi po več deset tisoč mask v povorkah s tovornjaki.

GRČIJA

Karnevalu V Grčiji pravijo Apokries, kar v prevodu pomeni slovo od mesa in napoveduje predvelikonočni post. Pred tem dnevom je cel mesec posvečen pustnim rajanjem in povroskam, ki se dogajajo po vsej državi. Najbolj divje je praznovanje v tretjem največjem grškem pristaniškem mestu Patras. Praznovanje poteka kar tri dni in tri noči, poleg številnih mask so na urniku tudi koncerti, iskanje skritega zaklada, splavarske prireditve in dramske uprizoritve. Na koncu simbolno sežgejo kralja karnevala, kar spominja na naš sežig pusta. Praznovanja v drugih mestih po državi so nekoliko manjša in osredotočena na maskote, kot so lahko zgodovinski heroji, kralji, v zadnjih letih tudi politiki. Ponekod maske plešejo tudi tradicionalne grške plese in se zabavajo ob žlahtnih kapljicah domačih sort vin in žganice.

HRVAŠKA

V sosednji državi je znamenit pustni karneval po mestih in vaseh. Karneval na Reki ima že dolgo tradicijo in naj bi se odvijal vsako leto že od srednjega veka. Pustna promenada, ki se vije skozi staro mestno jedro, združuje folkloro Beneške republike, avstrijske monarhije ter mitologijo starih Slovanov. Dandanes je pustovanje festival, ki odseva tradicijo, sodobno družbo, modo in kulturo. Nekaj dni v letu si ljudje vzamejo čas za zabavo brez predsodkov in zavor, za neke vrste saturnalijske s popivanjem, petjem in plesom izvirnih mask. Maska kot komunikacijski medij je izgubila svoj prvotni pomen, vendar jo ljudje še vedno častijo in spoštujejo. Nenazadnje maske nosimo skozi celo leto in se skrivamo za njimi, pust je čas, ko si upamo to pokazati in priznati na glas in javno.

V nedeljo 26. februarja 2017 smo se člani društva Sonček Zgornje Gorenjske odpravili na pustno rajanje v Ilirsko Bistrico. Naš prvi krajši postanek za kavico, čaj in krof smo naredili v Kantini Pivka. Vožnjo smo nadaljevali do Podgrada, kjer smo si ogledali Etnološko zbirko Brkinskih škoromatov, ki zajema pregled vseh škoromatov, ki se od vasi do vasi razlikujejo. Škoromati so tradicionalna pustna maska Brkinov, katere izvor sega daleč v 14. stoletje. Leta 1340 je namreč mestni svet v Čedadu izrecno prepovedal pojavljanje na ulici v obleki škoromata. Škoromati tako veljajo za najstarejše maske na Slovenskem, po nekaterih virih naj bi se v Brkinih prvič pojavile pred 700 leti. Po razlagi slovenskega etnologa dr. Nika Kureta, naj bi se izraz " scaramatto " v pisnih virih pojavil že leta 1228, ko so Brkini mejili na ozemlje oglejskih patriarhov. Domačini so takrat najprej poznali lik scaramatta, kasneje pa je izraz postal ime za vse maske. Po Kuretovi razlagi beseda izhaja iz nemške besede " scharwachter " - nočni čuvaj. Škoromatenje se začne 26. decembra, ko se fantje zberejo v vaški gostilni, kjer » odprejo račun « na katerega pijejo vse do pusta. Takrat račun pokrijejo s tem kar so dobili na » poberiji «. Na isti večer si razdelijo vloge in začnejo pripravo na pust. Poberija se vedno

odvija na pustno soboto. Povorka obhodi celotno vas, ta se vije od središča vasi pa do najbolj oddaljenih hiš. Poberini so edine odkrite maske in tudi edini, ki vstopajo v hišo. Domačini tako vedo, koga spustijo v hišo. Darovi so se s časom spremenili. Če so včasih poberini v glavnem dobivali klobase, panceto, ocvirke, vino in druge domače dobrote danes največkrat dobijo denar. Darove največkrat prejmejo od gospodinje, ki se ji zahvalijo in zaželijo dobro letino in srečo. Tačas se ostali škoromati raztepejo po vasi in zganjajo razne norčije. Škoromati so v času pusta strah in trepet za neporočene punce in otroke. Ti vreščijo in bežijo po vaških cestah Brkinov, za njimi pa se podijo škoromati, ki v spremstvu škopita, poberina, godcev, pepeljuharja, cunjarja, » ta zelen'ga « in drugih ohranjajo bogato ljudsko tradicijo. Škopit s svojimi kleščami ujame izzivajoče otroke ali punce, škoromat z zvonci pa jih namaže s sajami, ki simbolizirajo plodnost. Škoromati v vas prinesejo srečo in veselje, škopit pa s svojo grozljivo podobo odganja temne sile narave. Videli smo, da je škoromatov več vrst. Spredaj gre bandera, zastavonoša, za njo muzika. Najmanj boben in harmonika. Klobase, jajca in kakšen sold bo v košek skladal poberin, ki mora biti čedno oblečen. Za klobuk zataknen šopek rožic, bela srajca, gvant in čezenj še predpasnik, kajti poberin je nekakšna služba za stike z javnostjo: potrka na vrata, vstopi v hišo ... Seveda ne more biti grd, kaj šele nevljuden do gospodinje! Glavni vtis, barvni in zvočni, škoromatiji dajejo škoromati z zvonci, sez zguonci, pokriti z visokimi stožčastimi kapami, prekritimi s papirnatimi rožami, z vrha kape pa do tal lijejo živobarvni trakovi. Škoromati poskakujejo, tekajo in šelestijo s trakovi, še bolj pa razbijajo njihovi zvonovi, privezani na širok usnjen pas, zapet čez kožuhovino. Najbolj mogočni in magični lik je kliščar visok od vrha do tal črn. Na glavi ima čudno pokrivalo iz zajčjega krzna, ptičjih peres, na čelo pa mu visi kragulj. Če ga ni ujel je dober tudi kauran (vrana). Z verige, s katero je prepasan mu visita farau, zvonček in še kakšna koža pa tudi ruh, v katerega zatuli, ko sklicuje škoromate. Medtem ko poberin trka na duri ali se pogovarja z domačimi v hišni kuhinji, škoromati pa z zvonci rajajo na dvorišču ima kliščar drugo delo. Najslajše mu je tisto, kjer lahko uporabi svoje ogromne lesene klešče. Če le uzre katero, steče za dekletom, jo zgrabi s kleščami, povleče k sebi in jo po obrazu pomaže s svojimi sajasto črnimi rokami. Dekleta se še danes raje skrivajo za kak širši hrbet, da jih belo - črno oko kleščarja ne bi opazilo. Včasih pa so prestrašena bežala v hišo se skrivala in zaklepala pred grozljivim kleščarjem. V sprevodu sta še dostojanstvena moški in ženska v belem, a tudi ta je moški; cunjar, prekrit s stotinami raznobarnih krpic, dobro sime (dobro seme), s koškom v katerem nosi mešanico pepela in senenih mrv, ki jo trosi pred hišnimi vrati. Cingesarju visijo z nahrbtnika počeni lonci, stare marele in druga krama. Zelo lepi liki so tudi ta zeleni, smreka, brinov grm ali bršljan na dveh nogah oziroma v lesenih coklah. Običajno znajo za smeh dobro poskrbeti kakšna ciganka, trmasti in nagajivi medved na verigi, kak starodobni gasilni » aparat « v karjoli, s katerim kako čudo našemano z veseljem škropi naokrog. Zadnja dva v podgrajskem sprevodu sta škoromata, ki nosita v začetku omenjeno dasku z napisom » Pust je prišou, rjepa ni, ča si rjevica čjekala, de ga nisi ušafala «. Tako namreč pravijo tisti, ki niso ne Čiči ne Brčini, ma so jušto na konfini, Podgrajci, ki niso niti Čiči niti Brkini, pač pa so točno na meji. Vse skupine brkinskih škoromatov imajo zvončarje in kleščarja pa tudi vse druge osrednje like, toda v vsaki vasi so škoromati nekoliko drugačni, drugačna pa so tudi poimenovanja likov in opreme. Hruški, ki bodo po svoji vasi škoromatili na pustno soboto, se od podgrajskih danes opazno ločijo po tem, da na obrazih nosijo lesene maske obličja. Vasi ohranjajo poberijo na pustno soboto (z izjemo Podgrada), medtem ko druge pustne dneve njihovi škoromati škoromatijo po bližnjih in daljnih krajih. V vseh vaseh velja, da se iz vseh dobrot, ki so jih v košare nabrali poberini, zvečer v vaškem domu ali kaki garaži pripravi pojedina za vso vas. Škoromati združujejo dve vlogi: spoštovanje in ohranjanje dediščine prednikov, prinašajo pa tudi razlog za veselje in druženje ljudi. Dandanes sta to nadvse pomembni vrednoti. Naj zato škoromati še dolgo in veselo škoromatijo, gospodinje pa naj bodo odprtih rok, da bo tudi poberija bogata. Pot smo nadaljevali do Ilirske Bistrice. Bistrica je častljivo star kraj, ki ima zanimivo mestno jedro. Današnje ime je kraj dobil v prvi polovici 19. stoletja, leta 1952 je postal mesto. Velike tovarne na obrobju morda kazijo podobo, ko se v mesto spuščamo od Šembij, a hkrati dajejo kruh domačinom. Ti se čedalje bolj posvečajo tudi turizmu, velik poudarek pa dajejo tudi ponudbi za avtodomarje. Z rapalsko pogodbo so prišli Brkini pod italijansko oblast. Takrat je v središču zrasla veličastna palača, v kateri sta danes občinska uprava in ena od večjih slovenskih bank. Škoda, da ne stoji sredi trga! Za njo je velik zelen predel mesta, kjer na primorski upor proti fašizmu spominja Hrib svobode, imenovan tudi Brinškov grič. Na njem stojita spomenik organizaciji TIGR in spomenik prekomorskim brigadam. Obdaja ju krasen park z odličnim razgledom na cerkev svetega Petra nad mestom, ob cesti na Sviščake. V starem delu mesta, imenovanem Sibirija, stoji cerkev svetega Jurija. Sibirija je z nekaj čudovitimi secesijskimi trgovskimi zgradbami prečudovita. Tu je ob potoku nekoč delovalo 19 mlinov in 25 žag, danes stoji le še en mlin. Više gori mestece spominja malo na italijanska mesta, denimo na Treviso, saj so nekatere hiše tik ob vodi ali pa celo nad njo. V Ilirski Bistrici živi pet tisoč ljudi, a je središče kraja majhno in nadvse prijazno. Za Občinsko palačo stoji Kindlerjev botanični park, ki ga je po drugi svetovni vojni na kraju mestnega smetišča zasnoval gozdar Viljem Kindler. V njem je več kot 110 vrst dreves. Nedaleč stran, slabih pet minut vožnje iz mesta, sta dve večji jezera - Klivnik in Molja. Na reki Reki pravijo, je bilo celo 140 žag in mlinov, v 17. stoletju pa je na slab kilometer dolgi reki Bistrici 19 mlinov in 25 žag pelo vse dneve in noči. Danes je od silne množice mlinov ostalo bore malo, zato vas bosta toliko bolj navdušila Hodnikov mlin na Bistrici in Novakov na Reki. Sprehodili smo se po mestu do Hodnikovega mlina z žago, ki je edini do danes

ohranjeni mlin v Ilirski Bistrici. Ogedali smo si njegovo notranjost zahvaljujoč lastnikom in lokalnemu turističnemu društvu. Prostori so obnovljeni, v njih pa je na ogled manjša etnološka zbirka, ki priča o pomembnosti te gospodarske panoge v tistem času. Hodnikov mlin je bil zgrajen v 17. stoletju, v 19. stoletju leta 1855 pa so ga prezidali in nad njim uredili tudi stanovanje. V mlinu so se vrteli štirje pari mlinskih kamnov, s posebno pripravo, poimenovano pajkelj pa so moko ločevali od otrobov. Mlin je veljal za drugega največjega v kraju, leta 1935 pa so namestili vodni turbini, s katerima so gnali žago in mlin. Še preden jim je uspelo postaviti valjni mlin, so po drugi svetovni vojni mlin nacionalizirali. Mlin je obratoval do leta 1970. Če so Bistričani nekoč živeli od dejavnosti mlinov in žag, s katerimi je bilo posejano mesto, že dolgo ni več tako. Skozi zgodovino se ni ohranilo nobeno mlinsko kolo. Zobu časa pa - tudi ob pomoči pridnih rok bistriškega turističnega društva in lastnikov - vendarle kljubuje Hodnikov mlin. Če se starejši Bistričani še spominjajo njegovega delovanja, pa gotovo malo kdo ve, da zgodovina mlina sega v 16. stoletje. Katastrska evidenca namreč potrjuje, da je bila mlinska stavba zgrajena pred skoraj pol tisočletja, že davnega leta 1565. Da bi obeležili njegovo častljivo starost in obenem spomnili na del bogate kulturne dediščine na Bistriškem - poleg Hodnikovega mlina sta se na reki Bistrici ohranili še Mehlinova in Ivetova pila se je Turistično društvo Ilirska Bistrica ob pomoči bistriške krajevne skupnosti odločilo izpeljati prav poseben projekt z naslovom Mesto mlinov in žag. Opisati nameravajo mlinarske in žagarske zgradbe s pomočjo arhiva z Reke. Poleg tega nameravajo preveriti in zapisati stara hišna imena ter primerno označiti zgradbe, kjer so nekoč delovali mlini in žage. Skozi projekt bodo namestili še turistične table z oznako mesta mlinov in žag, izdelali turistični spominek - obesek, pripravili publikacijo o mlinarstvu in žagarstvu, promovirali dogodke in vsebine na lokalni in regijski ravni ter se vključevali v evropske projekte. Hodnikov mlin je po vojni (po denacionalizaciji) doletela enaka usoda kot ostale: žagati se ni smelo več, mlin pa je še deloval do leta 1972. Družina se je odselila v Ljubljano, a svojega nekdanjega doma niso prodali in zavrgli, pač pa stavbo obiskovali in vzdrževali. Leta 1993 je bila stavba vpisana v register nepremične kulturne dediščine. Nekaj časa je bil mlin v najemu Kluba zelenih, kasneje je nekaj časa sameval. Leta 1993 so Hodnikovi mlin dali ponovno v najem, tokrat za potrebe galerijske dejavnosti. Ustanovljena je bila Galerija in klub Hodnikov mlin. Nato je leta 1998 te prostore vzelo v najem Turistično društvo Ilirska Bistrica in ga delno obnovilo. A društvo ni imelo denarja za najemnino. Kljub vsemu so s Hodnikovimi zglede sodelovali naprej: v mlinu so prirejali razstave, še posebej ob krajevnem prazniku Sprehod ob vodi. Leta 2005 je bila v okviru te prireditve odmevna razstava Mickini shranki o mlinarici Micki, ki je delala in živela pri Hodnikovih. Tedaj se je tudi rodila ideja o muzejski zbirki Hodnikov mlin, ki se je tudi uresničila. Hodnikov mlin je namreč dobil potrdilo o evidenci premične kulturne dediščine pri Pokrajinskem muzeju Koper. Po ogledu smo se sprehodili po skriti stezici, ki vodi k izviru slapa Sušec, kateri priteče izpod gmote Snežnika Sušec in je kraški izvir v apniških stenah, pada čez skočilnike v manjših slapovih. Pojavi se le ob večjih deževjih, medtem ko ob sušnem obdobju presahne. Ko je vode dovolj, se iz strme stene zliva vodna pahljača enega najlepših slapov, zelena podlaga mahu in belina razpenjene vode pa mu dajeta posebno milino. Slap je najlepši v jesenskem in zimskem času saj je takrat največ padavin. Ker pa je večina časa suh, pa je po tem dobil tudi ime. Iz Sušca se lahko peš povzpne le nekaj sto metrov po klancu, kjer pridemo do ostankov nekdanjega Bistriškega gradu Feistritz. V prečudovitem vremenu in dobro razpoloženi smo se sprehodili skozi Kindlerjev park. Zgodba njegovega nastanka je nekaj posebnega. V zgodnjih šestdesetih letih prejšnjega stoletja je na » neobdelanem, zanemarjenem in pustem zemljišču s smrdljivimi in nezdravimi lužami na prostoru za odlaganje smeti in odpadkov po dvajsetih letih vztrajnega in marljivega dela zrasel lep park, park Nade Žagar «. O tem je pred desetletji poročal ustanovitelj parka Viljem Kindler. Štiri hektarje obsegajoči park je sprva nosil ime po narodni herojki Nadi Žagar. Takšno ime še danes nosi vzhodni, » športni « del parka, medtem ko je drugi del parka Občina Ilirska Bistrica na pobudo Turističnega društva Ilirska Bistrica leta 2000 preimenovala po njegovem ustanovitelju. Viljem Kindler je park zasadil s 110 različnimi rastlinskimi vrstami, 45 vrstami iglavcev in 65 listavcev, med katerimi so tudi eksotične, za katere domačini niso verjeli, da se bodo v bistriških podnebnih razmerah ohranili. Osrednji del s potmi prepredenega parka je umetno jezerce z mostički, skalnjakom in s poleti cvetočimi belimi in rožnatimi lokvanji. Skozi severozahodni del parka se pretakata rečici Bistrica in Sušec, ki sta še v prvi polovici 19. stoletja poganjali številne pile in mlino v najstarejšem delu mesta, imenovanem Guranji kraj. Prispeli smo do šotorja, kjer nas je čakalo kosilo. Nato smo si ob 14. uri ogledali 22. pustno povorko Pust je pršu 2017. Na povorki, ki je trajala dve uri je sodelovalo 22 skupin, med njimi so bile etnološke maske iz Slovenije, Hrvaške in Sardinije pa tudi pustne skupine, nekatere so zrcalile trenutno dogajanje v državi. » Ne damo brkinskega šnopca «, so na podlagi zgodbe o teranu trdile maškare iz Bistrice, Kočanci so obudili spomin na zlate čase in se predstavili kot TIB Kočanija, prebivalci Bača so bili cigani, tisti iz Kosez so v sprevedu obudili božičkovo deželo, navdušila nas je tudi skupina, ki si je za temo izbrala film Briljantina ... Spreved so obogatile etnografske maske. Od domačih so se predstavili škoromati iz Podgrada, vrbiške šjime in šjime iz Vrbovega pa tudi topolški rakarji. Iz Kanala ob Soči so prišli liški pustje, katerih posebnost so maske, narejene iz pločevine, nekoč bakrene danes pa aluminijaste. Že osmič zapored so povorko popestrili kurenti iz Hajdine pri Ptujju. S Hrvaške so prišli zvončarji z območja Kastava, ki so pod Unescovo zaščito nesnovne kulturne dediščine, poglede pa so pritegovali tudi gostje s Sardinije, mamutzones iz kraja Samugheo. Zanimivi pa tudi strašljivi liki izvirajo iz prazgodovinskih časov, prikazujejo pa

magične obrede starodavnih kmetijsko - pastirskih družb. Po končanem pustnem karnevalu smo se odpravili proti domu.

Namen ogleda Pustnega karnevala je bil, da so mladostniki in odrasle osebe z različnimi oblikami invalidnosti koristno preživeli prosti čas, spodbujanje k razvoju šeg in navad naših krajev, širjenje socialne mreže in druženje, pridobivanje novih izkušenj v različnih okoljih in situacijah, razbremenitev družine, spodbujanje k medsebojnemu sodelovanju in razvijanju ustvarjalnosti, možnost za doseganje uspeha in uveljavljanje na pozitiven način ter s tem možnost za dvig samopodobe.

Pripravila:
Vanda Hrovatin

predsednik
Jernej Kocjančič

Društvo SONČEK ZGORNJE GORENJSKE je vpisan v register društev, ki ga vodi Upravna enota Jesenice / zaporedna številka :168 / matična številka : 1173162 / šifra dejavnosti : 94.991 / davčna številka : 52760545 / E - pošta: soncek@telesat.si naslov : Cesta maršala Tita 65 Jesenice 4270 / telefon : 051 604 - 789 / TRR: 03186 - 1000368041 / Odločba MDDSZ o vpisu v register invalidskih organizacij številka : IO - 017/01 /